

Acésta fóia ese
cate 3 cóle pe luna
si costa 2 fiorini v. a.
pentru membrii asoci-
atiunei, éra pentru
nemembrii 3 fr.
Pentru strainatate
1 galbeu cu porto
postei.

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana
si cultur'a poporului romanu.

Abonamentul se
face numai pe cate
1 anu intregu.
Se abonédia la Comi-
tetulu asociatiunei in
Sibiu, séu prin posta
séu prin domnii co-
ectori.

Nr. 9.

Brasiovu 1. Maiu 1877.

Anulu X.

Sumariu: O lacrima ferbinte. (Urmare). — Romanulu in poesi'a sa populare. (Urmare). — Ceva din cunoscintiele me-
teologice. — Procesu verbale. — Publicarea baniloru incursi. — Bibliografia.

O lacrima ferbinte.

(Urmare.)

Domnule Protopopu!

Dorite in Christosu frate!

Cartea mie trimisa cu mare bucuria o-am pri-
mitu. Planurile si anim'a cea buna catra folosulu
natiei inaintea mea 'i fórte de mare pretiu; si déca
D-dieu te au inpoteritu, 'ti face lauda si nume vred-
nicu de nemurire. — Och! de am avea multi barbati
pe care norocirea partinindu'i se gandésca asia fru-
mosu, inaltu. Ci o nenorocire gonesce de multe vé-
curi némulu nostru. Saraci'a care tiene mintile, ta-
lenturile cele frumóse si manile legate si viéti'a cea
prea timpurie a invetiatiiloru natiei, apoi negandirea
si lipirea catra celu vechiu reu obiceiu a remanea
indestuliti cu sórtea parintiésca, ból'a cea mai rea a
puçiniloru avutiloru nostri. Noi nu ne trezimu din
sommulu nostru, déca avemu auru, cai, boui, iosagu,
suntemu indestuliti, se mai inbogatimu si mintea cu
densii n'avemu grija; de aceea cu atat'a mai tare te
pretiuiescu, cu catu unulu dintre cei mai rari barbati
in natia te afli — a griji de mai inalt'a sórte a
natiei — a avea nati'a de rudenii, a te lipsí cá se
inbogatiesci nati'a si in averile fratiei tale, nu pro-
priulu ci comunulu bine alu natiei a'lu iubi si a'lu
dorí, aceste suntu cele ce te voru inaltia la ceriu.

Vedu, dorite frate, cá D-dieu pe langa alte bu-
natati te-au daruitu si cu ânima inalta, asiu dorí cá
D-dieu in acestu cugetu se'ti ajute cá se poti alege
si planuri care se rodésca cu multu folosu spre a
natiei bine, pentru aceea dara asiu dorí cá se po-
temu avea intalnire se pociu si eu descoperí parerile
mele, cu care intre alte bune sfaturi a mariloru no-
stri nationalisti socotescu alegerea a unoru bune lu-
cruri spre folosulu natiei a'ti-o usiurá, cá de si la
multe planuri, despre care mi-ai scrisu, cu puçina
modificatie dupa parerea mea m'asiu invol, unele to-
tusi de totu le asiu schimbá, cá eu suntu de parerea
acelora cari socotescu, cá la civilisati'a unei natii nici
o sprijóna mai puternica nu póte fi de catu sciin-
tiele si prin acestora ajutoriu a inbunatatirii si lumi-
narii ânimei si a sufletului. In scrisóre pe chartia

nu me pociu pe largu esplicá, fara pociu intielege,
cá eu de catu agenti la curte, mai voiamu se fundu-
luescu séu scóle séu la scolari nationalisti si de mare
talente stipendii si ajutoriu, se'si póta desvelí talen-
turile sale, cá aceste dupa cócerea si inbogatirea
loru de sine, pe cate talenturi mari vomu avea, pe
atati'a agenti pretutindenii vomu numerá.

Acumu trebue se inchidu cartea, cá cealalte ce
se tienu de amicitia nóstra, ii intielege din fratele
meu, care se duce de aici cu pitióre mai sanatóse
de cumu au adusu in Siumleu. Iti multiamescu de
pretesiugulu catra densulu aratatu si sarutandu-te in
gandu suntu

credintiosu in Christosu frate

Ales. Sterca Siulutiu,

vicariulu a totu Salagiulu.

Siumleu, ¹³/₂₅ Aug. 1839.

Originalulu se afla in possessiunea parochului
Tordosianu in Alb'a-Iuli'a.

Et horum meminisse juvabit.

In an. 1842, cu oca siunea candu magiarii feu-
dali in diet'a Transilvaniei creasera art. de lege despre
introducerea limbei magiare chiaru si in bisericile
rom., fericitulu mitrop. Alesandru St. Siulutiu, atunci
vicariu foraneu Silvaniei, provocá clerulu rom. de
ambe confesiunile si prin elu natiunea intréga, la
pasi solidari. Avendu norocirea de a posede una
copia fidela de pre acelu actu de provocare, cu pla-
cere 'lu damu publicitatii si, bine cá actulu insusi
vorbesce mai pre susu de tóte, prin urmare nu are
trebuintia de comentariu, totusi credemu, cá este
datorinti'a nóstra de diurnalisti a observá celu pu-
cinu, cá 'lu publicamu pentru cá se védia nepotii ce
au patitu betranii si cá se scia ce au lucratu unii
dintre ei atunci, candu erau „rari nantes in gurgite
vasto,” cari se fi avutu sperantia, cu atátu mai pu-
cinu curagiulu de a intreprinde ceva pentru viitoriulu
natiunii. Petrunsa de stima si respectu catra repau-
satulu, generatiunea presenta are oca siunea de a vedé,
cá ideea de a tiené in Blasiu unu congressu natiu-
nalu grandiosu, cá celu din 1848, inca la 1842 érá

concepăta în spiritulu lui Siulutiu. Firesce că dintr'aceia, cari s'a inciripatu dela 1848 încóce, pucini voru fi cari se pricépa însemnatarea actului si periculu la care se poté espune Siulutiu pre tempurile acelea. Din publicarea actului va resultá celu pucinu recunóscerea adevărului, că déca atunci candu natiunea rom. gemeá în sierbitute si numai unii rari lucéferi mai avea speranti'a de a o scapá de perire, acumu candu ori-si cumu, dar celu pucinu poporulu nu mai e marfa, si press'a inca, de si cu óresi-cari pericle, totusi este binisioru libera, dóra nu ar fi nici pecatu nici crima a lucrá toti si mai cu de adensulu intru interesulu natiunii si a nu se codí care în catrau si numai atunci a se aratá, candu e trebuintia de romani la cutare oficiu, că se înaintedie pre socotél'a natiunii, în acestu casu, vedi bine că romanu; — apoi în fine se va constatá si adevărulu, că magiarii, de si contrari anteluptatoriloru romani, prin urmare si lui Siulutiu, cunoscúndu ei totusi că nu lucră din motive si interese personale (Brasiovenii le numescu „locale“), si înainte de 1848 si dupa aceea, cu neasemenatu mai mare stima si respectu vorbiá si vorbescu inca despre Siulutiu, decâtu despre unii farisei si publicani. — Se nu uitamu dara, că Siulutiu au iubitulu multu natiunea sa si cu numele natiunii pre buze rogandu-se pentru densa, au moritu.

Lasamu se urmedie textulu actului cestiunatu.

Nr. 131. A vicario foraneo Sylvaniae. Reverendissimo domino Theodoro Serény, parochio gr. cat. oppidi Fogaras, archi-diacono a. Venetiensi et districti Fogarasiensis vicario foraneo, s. sedis consistorialis assessori, domino in Christo fratri colendissimo, in stricte officiosis, per Cibinium Fogarasini. — Prea onorate domnule vicariu colega! si frate în Christosu pretiuite! — Ce fortuna grea se redica se întunece si aceea pucina lumina a sórelui, care de sub miriadele negriloru nuori a vécuriloru trecute, începù a lucí pe c(o)eriulu romanu — din novelele, care ne publica (lescu) operatele di(a)etei tierei si proiectele magiariloru, sciu că ai vediutu; esistentia natiei nóstre, cultur'a si religi'a cu puternic'a introducere a limbei magiare însusi în bisericile, catedrele si cartile nóstre, în cea de pre urma perire a primesdii se aducu, nu fara calcarea juris naturae et publici gentium, si punerea sub picióre a renduelei cei D-dieesci, care prin s. Paulu apost. la Rom. 12 v. 12—26 si acolo s'a spusu, unde dise, că mai bine este a graí unu cuntu cu întielegere, decâtu mii fara întielesu.

Ce întunecare si orbire si misieletate au adusu în cleru si în tóta nati'a romana introducerea literelor si limbei straine în literatur'a si bisericile romane, na'i limba se póta esplicá; nici lacremi destule se se póta plange. — Cá de unu blastemu si anathema din c(o)eriu pentru peccatele nóstre si a natiei nóstre pogorite, si-aduce nati'a aminte de fapt'a lui Alexandru principulu Moldaviei, carele la vicleanulu svatu alu lui Teoctistu Bulgarulu, lapedandu literile stramosiesci, imbracă cartile bisericesci cu

sdrantie straine, si facú nati'a muta si órba cu limba mastiha, la care anatema urmà alt'a, articululu tierei Comp. Const. III. R. I. Tit. II. Art., si acumu candu începuse nati'a, că dintr'o bóla grea a se sculá si dintr'o temnitia fara ferestri întunecósa a esí la lumina, éra sbiciulu peccatorulu nóstre că asemenea góna si întunerecu i se pregatesce celoru dintaiu.

Spre împedecarea reului si primesdiei acestei mari, care nu numai religiei, dar' mai virtosu la tóta nati'a amenintia cu surpare, precumu nici o potere fisica nu voimu a întrebuintiá, decâtu morala a umilitei rogari acolo unde se cade, asia lucrú nefindulu numai a religiei, ci a întregei nati, socotescu, că rogarea care în tréb'a acést'a trebue la santit'a Maiestate si la staturile tierei îndreptata, se se faca cu sfatulu si cu întielesulu a tótei natiiei într'unu soboru mixtu-religionario-nationalu.

Dreptu aceea, fiindu-cá ardet Ucalegon, et periculum est in mora, avendu prea onorat'a Domnia Ta, nu numai că vicariu episcopescu, si că decanu, a priveghea pentru binele religiei si alu culturei nationali(cesti), oficiose si fratieste amu voia a te cercá si te rogá, că precumu eu despre partea mea că vicariu si decanu voiu face, asia si prea onorat'a fr. Ta pre prea luminatulu domnu episcopu se'lu rogi si se ceri, cá:

În obiectulu acesta atingúndu-se lucrulu de tóta nati'a romanésca si de ambe religiele resaritului, prea luminatulu dom. nostru episcopu, fara zabava se se întielega cu celu-alaltu prea luminatulu domnu episcopu romanu dela Sibiiu, si fiindu periculum in mora, au prin deputati, au însusi în persónele sale (ce ar' fi mai bine), au bateru prin o suplica la tronulu Maiestatei se se róge, că articululu di(a)etei de acum pentru introducerea limbei magiare în bisericu si în cartile bisericesci romanesci se se milostivésca a nu'lu sanctioná(lui), ci că unu prea bunu domnitoriu si parinte se se milostivésca a ascultá în tréb'a acést'a antaiu si rogarea si reflexi'a natiiei si a clerului romanu de ambe partile, ca jure naturae et publico gentium nici o natie acela jus nu póte avea, că la ceea-lalta natie fara voi'a ei, usulu limbei sale de natura si de Ddieu datu, se'lu póta cu poterea — via facti — fara de a ascultá et alteram partem, si fara voi'a ei a schimbá si a o obtrude(lui) mai cu séma în cultu divino, limba straina, spre care sfsritu se se róge.

2. Cá se nu póta cineva iscodí acelu prepusu, precumu dór' nati'a nu are scire de rogarea si reflexiile, ce se voru asterne santitei Maiestate, se se milostivésca a dá imperatésca facultate ambiloru episcopi, că se adune unu soboru mixtu-religionario-nationalu din deputatii clerului si ai nobilitatei si ne nobilitatei romanesci, la care acestea pregatiri, dupa opini'a mea, se fia: a) episcopii prin circulariu în tóta tiér'a se vestésca obiectulu soborului, care se nu fia altu, decâtu, despre limb'a, esistentia si cultur'a nationale si bisericiloru nóstre; dupa vestirea

acestui obiectu, b) fiesce-care parochu cu poporul
seu se consulta(luesca) si apoi, alegundu doi depu-
tati din betranii satului, unulu din nobilitate (de va
fi in satu, de nu, ambii din nenobilitate), altulu din
nenobili cu concludu(m)ulu seu si cu parochulu
locului se se duca la soborulu protopopescu, aici
era cu toti consultandu-se se aléga din clerulu
tractului doui si din nobilitate, si doui din nenobilitate,
era doui care voru fi mai de frunte si mai
alesi in tractu, cari cu protopopulu si cu depu-
tatiu clerului tractului se mérga la soborulu celu
mare in Blasiu spre consultatie de comunu. Mi-aducu
aminte, cá atunci candu episcopii natiei au alergatu
cu instantie in tréb'a natiei la trónu, cá se póta pre
episcopi a'i aduce in individie si in asuprire, au publi-
catu si au scrisu si la Maiestate, cá aceea e numai
factulu neodihnirii unora din cleru, nati'a nu scie de
aceea nimica; — dreptu aceea dara de se va face
asia precumu mai susu amu disu, sub acestu prepusu
nu potu cadea episcopii séu clerulu, ci va vedea Ma-
iestatea in rogarea aceea voi'a de comunu a tóta
nati'a. — Despre alta cu osebitu onoru fratiescu re-
manu alu prea onoratei fr. tale, — Siumleu, 18 Mar-
tie, 1842, — Credinciosu in Christosu frate Alexan-
dru St. Siulutiu m. p. vicariulu Sylvaniaei. (Federa-
tiunea Nr. 50 din 17/6 Maiu 1871.)

In Gazet'a Transilvaniei Nr. 51 din an.
1868 casula cu ministrulu Schwarzenberg ilu aflamu
descriu asia:

La memori'a mitropolitului Alesandru.

Pentru acela, care se va ocupá cu biografi'a a-
cestui mare barbatu — adeveratu martiru alu natiu-
nei — voru fi de interesu si urmatóriele date.

Subt cea mai crancena epoca a absolutismului
calatorindu mitropolitulu Alesandru la Vien'a in caus'a
clerului si a mitropoliei, a cercetatu pe ministrulu
presiedinte principele Felix Schwarzenberg, si rugan-
dulu pentru spriginire, i-au inmanuatu unu memo-
randu, carele voieá a'lu substerne Maiestatei sale im-
peratului, si in care a aratatu cu vii colori jertfele,
care le aduse natiunea romana dinastiei si tronului,
in tóte tempurile, cu deosebire si in 1848/9, dove-
dindu si atata, ca romanii suntu asemenea tractati
acelora, cari au detronatu dinasti'a in Dobritienu, si
ca Transilvani'a fiindu linistita, nu e nici unu mo-
tivu, pentru care s'ar vedé de lipsa, cá ea (tíer'a) si
pe viitoriu se se guverneze absolutistice, s. a. s. a.

La audiulu acestoru cuvinte principele Schwa-
rzenberg privindu aspru asupra mitropolitului a disu:
Cum dta cutedi cá episcopu a substerne astufeliu
de memorandu, care indirecte e indreptatu in contra
sistemului de statu, introdusu in tóte provinciele im-
periului Austriei? Scii dta, ca prin acésta ai perde
grati'a Maiestatei sale?

Mitropolitulu Alesandru cu tóta umilinti'a, sin-
ceritatea, dulceti'a elocintiei si resolutiunea unui ro-

manu austriacu, — care erá liniile principali in ca-
racterulu lui, — a respunsu:

Serenissime principe! Eu cunoscu istori'a natiu-
nei mele si sciu fórte bine, ca nimbulu, care e in-
preunatu cu numele imperatului inaintea romanului,
'si are basea tocma in aceeași fapta maiestatica, cá-ci
romanii cá o natiune martira, in contra toturoru
barbariiloru si asupririloru, singuru singurelu numai
la imperatulu au capatatu din candu in candu scutu
si mangaiere. Famili'a imperatésca este atátu de re-
ligiósá, Mai. sa imperatulu nostru este de asemenea
simtieminte si este urmatoriulu lui Iosifu II., alu ca-
rui nume e santu inaintea romaniloru. Imperatulu
nostru care e chiamatu dela provedintia a regenerá
imperiuulu, nu póte luá in nume de reu memorandulu
meu scl.

Serenissime! Eu candu amu primitu dela cleru
acésta cruce — dupa care eu nici odata n'amu am-
blatu — alu carei simbolu si insemnate inse 'mi
suntu sante, amu primitu cu aceea resoluta propu-
nere, a o purtá pana candu voiu poté fi in folosulu
clerului, natiunei si alu patriei, dela care nu me va
poté abate nimicu in lumea lui Ddieu; ve rogu dara
a me spriginí.

Ministrulu prin acésta declarare energica si mai
tare iritatu, a denegatu spriginirea si a repetítu, ca
mitropolitulu va perde grati'a Maiestatei sale.

Atunci mitropolitulu sculandu-se si-au luatu 'or-
dinulu si crucea episcopésca diosu, punendu celu din-
taiu pe més'a ministrului, era crucea in buzunariu,
cu urmatóriele cuvinte: Ordinurile suntu grati'a Maie-
statei sale, era crucea e grati'a clerului, le dau in-
dereptu si de adi incolo suntu unu calugaru simplu.

Principele Schwarzenberg, care era de cultura
si insusiri inalte si nobile, convinsu fiindu despre
sinceritatea si lealitatea mitropolitului, surprinsu fiindu
de astfelu de purtare, in tonu afabilu a disu mitro-
politului: „Molcomesce-te, cá-ci eu n'amu vrutu se
devina lucrulu asia de parte, si póte ai datu cuvín-
teloru mele unu intielesu, care a fostu de parte de
intentiunile mele; privesce cá candu nu s'aru fi in-
templatu nimica intre noi.

Ceea ce a si urmatu, pentru-cá déca o intem-
plare casuala nu descoperea acestu secretu, se co-
borá in 7. Sept. 1867 dinpreuna cu mitropolitulu in
mormentu.

E de insemnatu, cá acestu spiritu anticu ro-
manu, a fostu scutitu de totu egoismulu si vanitatea.
Mai de multe-ori provocatu fiindu de straini a cere
baronatulu pentru nepotii sei — pe carii ei iubiea
— le-a respunsu: Famili'a mea e de secolu nobila,
a-si avé dreptu a cere si baronatulu pentru mine,
ori famili'a mea, — precumu au facutu si alte fa-
miliu; — eu inse cugetu, cá nobilitatea sufletului e
cea mai stralucita, era romanii suntu si trebue se
remana pururea natiune democratica; — n'au lipsa
dara cá prin titluri fara venituri, se se despartiesca
de corpulu nationalu.

Candu a primitu ordinulu corónei de feru clasa I, in 1864, i-amu gratulatu si en, dinpreuna cu natiunea intréga. — La mai multe luni l'amu cerce-tatu in persóna, si mi-amu innoitu gratularea cu gur'a, esprimendu'mi dorinti'a de a poté vedé acestu ordinu.

Betranulu indata a adusu ordinulu, care erá pachetatu precumu l'au tramisu din Vien'a, cu amicabil'a si placut'a lui maniera, l'au despachetatu inaintea mea, si mi l'au aratatu.

Dar apoi Ecselentia pentru Ddiu inca nu l'ai vedintu, n'ai fostu curiosu alu vedé. — Nu, dise betranulu; eu privescu acestu ordinu stralucitu cá o proprietate a natiunei mele, datu prin persón'a mea de Maiestatea sa imperatulu cá o distingere si onóre, pentru credinti'a si jertfele, care serman'a natiune in tóte tempurile le-a adusu tronului. — Eu acestu ordinu in totu anulu 'lu voiu purtá la 2 ocațiuni solemne, la diu'a imperatului, si in diu'a candu Maie-statea sa a sanctionatu art. de lege pentru inarticu-larea natiunei romane.

Dupa aceste éra au dusu ordinulu indereptu, si eu amu remasu uimitu, nu de vederea ordinului, ci de marirea spiritului mitropolitului Siuluti u.

Onóre, pietate si eterna aducere aminte se cu-vine acestui mare barbatu, care cu ochii plini de lacrimi a exprimat cele de pre urma cuvinte: „Dum-nedienle alu poteriloru! Tie 'ti incredintiezu patri'a, natiunea si clerulu meu, apara si scutesce, cá-ci au multi dusimani.“

Colectiune de necrológe, poesi funebre, descriere de parastase, in diverse diarie romanesci 1867.

(Dupa Concordi'a.) In momentul de faciá primimu trist'a scire telegrafica, prin care ni se anuntia, cumu-cá Alesandru Sterca-Siuluti u, archiepiscopulu si mitropolitulu romanu dela Blasiu, dreptu aparatoriulu causei natiunale, in 7. Sept. (26. Aug.) la 6 óre dimineti'a, s'a mutatu dela cele trecutórie la cele eterne.

Sufletulu si memori'a lui va fi eternisata in analele intemplaminteloru mai recinti ale Transilvaniei.

Meritele archipastoriului, care si-a parasitu natiunea tocma atunci candu avea cea mai mare lipsa de intieleptiunea si spriginirea lui; esemplulu moralitatii si fal'a natiunii; isvorulu dreptatii si aprigu aperiatoriu alu causei celei sante natiunii romane; unu barbatu, in a caruia ánima cu dreptulu batea adeveratulu sange romanu, — suntu dintre cele mai escelinti, prin cari si-a ridicatu monumentu a ere perennius.

Nu e, nu e mai multu intre noi, dara sufletulu lui nu ne ve parasi nici-odata. Astrucarea se va intemplá in 10. a. l. c. Fia-i tierin'a usiora si memori'a binecuvantata!

(Federatiunea.) Alesandru conte Sterc'a-Siuluti u, mitropolitulu si archiepiscopulu romaniloru gr. cat. a repausatu in 7. Sept. la Blasiu. Scire

de a dreptulu despre acestu tristu evinémentu n'am primitu inca, si ne basamu pre insciutiarea de dumineca a biroului telegraficu din Pest'a, care adauge cá astadi (marti) se voru astrucá osamintele inaltului prelatu romanu binemeritatu de natiune si patria.

A face biografi'a repausatului, lasamu condeiu-lui ce va descrie istori'a natiunei si natiunalitatei romane; aci numele Sterc'a-Siuluti u va avé o pagina frumósa, pe care se va inscrie amórea crestina si natiunala, dovedita cu mari sacrificie si intre cercustantie grele, cu abnegatiune de miratu, din momentul in care increderea romana l'a chiamatu la scaunulu archipastorescu pana in ór'a mortii.

Natiunea romana a perdutu unu capu intieleptu, ce posiedea, o ánima plina de amóre si de energia pentru faptele salutarie natiunei.

Doliulu comunu arata dorerea nóstra comuna. Si déca in midiuloculu suspineloru romanesci, se va gasi veri-unu strainu contrariu natiunalitatei nóstre, care desbracandu-se de umanitate, se sentia bucuria pentru perderea barbatului pe care ar fi doritu a-lu delaturá si mai inainte din functiune, — se spunemu acelui strainu: Non omnes Fabios abstulit una dies!

Se plangemu cu totii! Lacrimele nóstre le datorimu barbatului de merite!

Fia-i tierin'a usióra!

(Va urmá).

Romanulu in poesi'a sa poporale.

XV. Continuare: datinele si credentiele rom. de preste anu si ocazionali.

(Urmare.)

Trecundu inainte prin lunele si dilele anului, intre credentiele si datinele poporului nostru damu de „septeman'a nebuniloru,“ ce pune capetu carnilegiloru, apoi de „hodaitie séu opaitie,“ sub care nume vinu nisce ciuhe de paia in figur'a unui omu, pre cari junii nostri din giurulu Sibiiului, Mediasiului si de aiure afara in campu le aprindu intre chiote, dicale si alte obserbantie curióse, sarindu preste flacar'a paialoru ardietórie. Ce se fia óre aceste? Invederatu, cá datin'a prima ne amintesce „lupercaliele,“ cari se celebrá pre la midiuloculu lui Februariu, candu in urbea eterna tóta suflarea se dá celoru mai neróde petreceri, nu se obserbá destingere intre stari si ranguri, oficialilor unu le erá ertatu se se infaciosiedie in vestminte oficióse, si lupercii facea pe strade care de care mai mari nebunie, buna-óra cá mascele la ingroparea carnevalului in Europ'a occidentale, fiindu si datin'a asta una si aceeasi remasitia a lupercalieloru; éra in opaitie poporulu nostru tiene apriatu „paliliele séu pariliele“ romaniloru antichi, adeca serbatórea intemeiarei Romei cá statu agricultoriu si de acea totu-odata serbatórea propitiatória a ciredeloru de vite, cu care ocasiune junii romani antichi asisi-

dere aprindea în câmpu gramadi de paie și saria preste flacar'a loru.¹⁾

Apropiindu-ne de ciclulu serbatorescu alu rosalieloru, damu indata la primul pasu preste datin'a de a nu lucră în nici una joia dintre pasce și rosalie, pentru că trasnetulu, grandinea, tempestatile se nu strice semenaturiloru: una remasitia asta a credentiei stravechie despre Joie tunatoriulu (Jupiter tonans). Totu spre rosalie se inolédia și esercita, apoi dupa rosalie ambla pe Muresiu și Ternave din satu în satu cu saltulu loru eroicu faimosii nostri calusiari, ale caroru sariture artificiose istoricului Sulzer i se paruse că trecu preste tóta intipuirea,¹⁾ și cari cu numerulu loru de doispredece, cu vatavalu, cu batiere, cu diuraitulu pinteniloru și diurgalaeloru, cu chiiturele și alalte peculiaritati ale loru, nu incupe indoiéla că reproducu pre celi doispredece preoti saritori (sacerdotes salii) din Rom'a vechia cu presulele și vatele și cu saltulu și cantulu immuriloru sacre ale loru la serbatóri'a lui Marte gradivulu séu bataiosulu.

Mai departe a trei-a martia dupa pasce suntu repotínii séu repotinele,²⁾ în care di alesu femeile de preste Carpati contenindu-se dela altu lucru servile, facu din huma și paie nescari capace de astupatu gur'a coptoriului, mai alesu inse faimósele acele tiesturi séu cuptórie mobili, pre cari cocu placinte, turte, asime și alte bucate, dandu acestoru tiesturi form'a semisferale cavata a scuturilor antice, la midiuloculu dosului cu unu manunchiu. Tiesturile modelate și spoite frumosu le însfra pe foie de lipanu, și infigundu-le în creste séu manunchie rami verdi și flori campestre, le espunu arsítiei sórelui se se usuce; dupa acea cu banii între sine colectati cumparandu vinu, din acest'a stropescu tiesturile în semnu, că aceste se fia norocóse de a avea totu mereu parte se cóca mancari; restulu vinului 'lu beu femeile, cari tienu, că în dio'a acésta au dereptu de a se portá mai aspru cu barbatii, intru resbunare pentru veri-ce neplaceri aru fi avutu din partea acestoru. Facerea cuptorasieloru prin romanele nóstre óre-cumu vrendu nevrendu ne reamentiesce „fornacaliele“ vechie romane, instituite de Num'a Pompiliu în onórea dieinei cuptórieloru. Dara afara de aceste inca alte dóue serbatori antice rom. paru a fi concursu la repotinele nóstre: anume de una parte „terminaliele“ pentru padírea sacra a otaraloru și mediueloru, celebrate a sieptea di înainte de calendele lui Martiu cu sacrificie și libatiuni, cu care ocaziune „se facea unu altariu și femeia tierana aducea pre unu tiestu angustu carbuni din vét'r'a calda⁴⁾“; asia dara tiestu

că la repotinele nóstre; vinulu și stropirea tiesturiloru cu vinu fiindu invederatu remasitia a libatiuniloru etnice sacrificiali; de alta parte coincidu cu repotinele romanesci „nonele caprotine“ instituite intru memori'a eliberarei p'aci miraculóse a Romei de Fidenati, cari nemidiulocitu dupa invasiunea Galiloru atacandu republic'a rom. debilitata, pusera conditiune a pazei estradarea femeieloru și feteloru romane, inse sclav'a Tutel'a séu Filote cu sociele sale în vestmintele matróneloru și juneloru rom. dandu-se pre sine în loculu acestoru în manule Fidenatiloru, pre acestia, cuprinsi de somnulu betiei și bucuriei prin unu semnalulu din verfulu unui ficu selbaticu (ex arbore caprisco), 'i dede în potestatea romaniloru nevalitori asupra-le și victoriosi; insusi numele „repotina“ pare a fi coruptu din „cuprotina,“ éra arogarea de superioritate preste barbati inca pare a alude la acea fapta barbatésca a sclaveloru vechie romane.

Mai incolo, la confratii de preste Carpati a trei'a joi dupa pasce e „dióa paparadeloru séu papalugei,⁴⁾“ carea, reprezentandu-se de comune prin una féta, alesu tígana tenera infrumsetiata cu petelle și cu cunune de bodiu pre capu, ambla (pre la Mediasiu în ori-ce tempu de secéta mare) dela casa la casa, sarindu și batendu în palme, și una femeia bețrana din cortegiulu ei cantandu unu síru de invocatiuni imploratórie de plóia cu galetete, de crescerea și sporirea graneloru, de ferirea loru de malura și tetiune scl.; intr'aceea econom'a casei uda paparud'a cu una cana de lapte séu mai de comune cu una donitia de apa, și dupa orarile de viátia lunga și tericita din partea paparudei, i donédia acestei diverse daruri. Cine se nu obserbe în acésta datina invocatória de plóia și serbata joia unu resunetu alu lui „Joie ploatoriulu“ (Jupiter pluvius), cumu și a dieinei plóiei „Papluvia,“ din alu carei nume pare a se fi schimositu și numirea „papaluga?“ Mai de aprópe inse cestiunat'a datina romanéssa ne reamentesce „robigaliele,“ ce se celebrá la 25. Aprilie, candu strabunii prin sacrificia de vinu și temeia și prin alte ceremonie invocá pre dieulu Robigo, nu numai se apere granele, pomii, legumele de malura, tetiune și alte stricatiuni elementarie, ci se le și favorésca prin plóia destulitória și tempu priintiosu; dela cari ceremonie antice romane Ovidiu ne pastrá câteva invocari și rogatiuni, cari se repetiescu p'ac' din cuventu n cuventu în canteculu papalugei daco-romanesci.²⁾

¹⁾ D. G. Teodorescu o. c., pag. 128—129.

²⁾ Ovidius Fast. ne spune, că rogatiunile către dieulu Robigu sună: „Oh dieitati, dati sporiuri continue fragedeloru sementie; dupa ce sementi'a e sub brésda, udati-o cu apa cerésca și padíti, cá nu cumu-va cétele de paseri stricatióse se devaste campiele pline de daruri cereali; faceti, cá se crésca scutite de misielós'a malura și se nu se palésca de arsítia scl.“ și érași: „Aspra Robigine, crutia tinerile grane, fa-le se crésca, pana ce voru fi bune de seceratu, și nu-ti atinge fiorósele mani de secerisiu!“ Cantulu papalugei suna: „Paparuda ruda, vino de te uda, că se cada ploile cu galétele, se dea porumburile cătu gardurile, și se crésca spicele

¹⁾ Ovidius Fast. IV. 781:

„Moxque per ardentis tepulae crepitantis acervos
Trajicias celeri strenua membra pede.“

²⁾ Sulzer Gesch. des transalp. Daciens, II. 407 s. u.

³⁾ G. Dem. Teodorescu o. c. pag. 123—128.

⁴⁾ Ovidius Fastor. II. 645—646:

„Ara fit: huc ignem curto fert rustica testu
Sumptum de tepidis ipsa colona focus.“

Afine cu acésta in sensu si tendenția erá serbatórea din 15. Martiu, a „Anei Perene,“ care dieina nu erá alta ce, decâtu personificarea anului lunariu, de unde si numirea-i de „Anna“ si „Luna,“ deci serbatórea ei erá serbatórea noului anu recastigatu prin sosirea primaverii, cu care ocaziune rug'a romanului anticu culminá in dorinti'a „de a poté traf in pace si sanatosu in anulu nou si in multi ani urmatori“ („ut annare perennareque commode liceat.“)¹⁾ An'a Perena se considerá cá conduceri'a lunelor si tempurilor si domnitória preste sfer'a umeda, dreptu ce se credea cá siede de-a porure in undele riului Numiciu, unde s'ar fi aruncatu ea insusi dinaintea jalusei Lavinie, sociei lui Enea. Tóte darurile cele bune, in florirea si fruptele pomiloru, priinti'a semenaturiloru si bucatelor, pana si libertatea proveniá dela dens'a; pentru acea la serbatórea ei poporulu esia la unu pratu, acolo sub ceriulu liberu séu si sub frundiarie si corturi 'si petrecea, pe érb'a verde saltandu, fetele cu perulu despletitu, cantandu, mancandu si golindu atâte pocale, câtu ani mai doria respectivulu se traiésca.²⁾ Mai tóte aceste coincidú cu datin'a romaniloru moderni descrise de P. Bod,³⁾ de a esi a dou'a di de rosalie la campu, si de-a 'si petrece acolo pe érb'a verde saltandu, cantandu si ospetandu-se.

Pré cunoscutele credentie nutrité de poporulu nostru rom. despre presér'a de S. Georgiu cu strigele si adunarile loru prin pescere si lunce, cu calaritulul loru pre vace, tauri si alte animalia, cu deschiderea pamentului si esirea a flacare de focu de pre tesauri ascunsi, fara indoiéla sunt reminiscente de „lemuraliele séu remuriele“ antice rom., ce se serbá in noptile de 9., 11. si 13. Maiu cá serbatori ale spiriteloru, geniiloru, demoniloru; cari nopti si pentru stramosii nostri erá lucru spaimentatoriu, de óre-ce in acele infernulu se credea deschisu (mundus patebat, Ditis janua patebat), spiritele amblá liberu printre ómeni, pre carile dreptu-acea se nevoiá a le alungá din casa cu bobi („in sacris fabam jactabant noctu, ac dicebant, se lemures extra januam ejicere,“) plant'a bobului fiindu fostu adusa in relatiune desclinita cu spiritele nevediuete atátu la romanii vechimei cátu si la celi moderni; de unde cá si elu, divinamu séu aruncamu si noi cu bobi.⁴⁾ Altumintre in legatura cu aceste trebue se aducemu si serbatórea dieului Sumanu, in 20. Iuniu, cumu si „Compitaliele si larentaliele“ din

cátu vrabile, se sporésca granelé, se impla patulele, paparudele;“ apoi cá si candu s'ar adresá cátra divinitate: „Se deschidi ceriurile, se pornésca ploile, si se feresci holdele de tóte málurile, se gonesci tetiunile din tóte ogórale, paparudele!“

¹⁾ Macrobius Saturnal. I. 12.

²⁾ Ovidius Fastor. III. 551 s. u.

³⁾ Petr. Bod. Historia Valachor. Transsilvaniam incultentium, ms. collect. Kemény, pag. 62.

⁴⁾ Ovidius Fast. V. 435.

Decembre, cari asisiderea le tienea, póte le mai tienu inca, pre unele locuri romanii in sérile celoru trei joi precedenti craciunului, candu baiatanii si flecaii romanii amblá batendu in portile si usiele caseloru spre a alungá de acolo spiritele si strigele.¹⁾

Trecemu preste datin'a din dio'a inaltiarei Domnului, dupa care fetiorii inaintea casei fetelor de maritatu ridica „armindenulu,“ adeca una ruda lunga de arbore binisioru de grósa, curatita de scórtia si in verfu cu una cununa de frundie, cá semnu alu fructuositatei redeseptate primavér'a in natura, care datina se aflá si se afla mai la tóte poporatiunile traco-pelasgice, si de carea damu si in unele parti ale Germaniei (Maibaum). Nu potemu inse se nu memoramu usulu romanescu totu din acésta di, dupa carele romanii nostri pre multe locuri 'si impéna cas'a, alesu pre la ferestre, cu flori, in ceea ce ni se pare a gasi una remasitia a „floralieloru,“ propriei serbatori a primaverii suave la vechii romani. Floraliele erá adeverate saturnalie de primavéra, inca dóra mai vivaci si mai animate, cá se nu dicemu desfrenate, decâtu lupercaliele: tóte casele se imfrumsetiá cu flori, pe strade aruncá unulu asupra celuialtu cu rose, se facea glume cu fiacare intempinatu, si se producea nu prea pudice jocuri mimice.²⁾

Memorabili suntu desclinitu credentiele poporului nostru despre fulgeru si trasnetu. De si Joe sunatoriulu e strafornatu la densulu esta-di in crestinesculu S. Elia, ambletu caruia cu caru si cu cali de focu pre bolt'a ceriului casiona dupa credenti'a poporale durduitulu, totusi si Elia intocmai e aplecatu a abusá de fulgere, alesu in dio'a numelui seu, spre a nimici cu ele demonii ce-lu insielasera a ucide pre tata-so si pre mama-sa proprie, ca si Iupiteru, candu in lupt'a dieiloru cu Titanii aruncandu in adversari cu fulgere, p'aci aprinsese universulu. Asta credentia se arata inca si mai stravechia romana si pagana prin acea, cá poporulu romanescu 'si intipuesce pre S. Elia cu una mana secata prin insusi Ddieu, cá asia se nu póta in modu atátu de stricatiósu manuá fulgerele, éra pre aiure schiopu de unu pitioru, cá in mitolog'a vechia dieulu Vulcanu faurulu fulgeriloru si trasnetelor, combinandu-se estu-modu in persón'a S. Elia dóue divinitati vechie etnice, din caus'a unei si aceeasi ocupatiuni cu fulgerile. / Mai departe romanulu in tempu de tempestate,

¹⁾ Thom. Noageogus Regni papist. l. IV. (la P. Bod, ms. cit., pag. 69 - 70) canta de romani:

„Hebdomadas tres ante diem, qua natus Jesus
Creditor atque die Jovis, et pueri atque puellae
Discurrunt pulsantque palam ostia cuncta domatim
Adventum Domini clamantes, forsitan haud dum
Nati, ac optantes felicem habitantibus annum.
Inde nuces capiunt; pyra, nummos, poma, placentas;
Quisque lubens tribuit; tres illae namque putantur
Noctes infaustae, Satanae nocumenta timentur.
Sagarumque artes odiumque, immane Valachis.“

²⁾ Ovidius Fast. V. 133 s. n.:

„Mater, ades, florum, ludis celebranda jocosis.“

că se facem de alte credenție relative, alunga pisicele și canii din casa; înfige una secure în pământul la mijlocul curții și pune deasupra-i una mână de sare, creându firmă, că în casă de a trăsni, fulgerul va isbi în secure, era nu în casă; știe și aceea, că apucându-te plôia și tempestatea grea pe drum, nu e cu suat se te adapostesci sub arbori înalți, alesu sub stejari. Ce suntu aceste credenție, decâtu totu atât cunoscentie fizicali din cele mai cu temein? Pentru-că din fizica șcimă că fierul prin magnetul ce conține este conductoru bun al electricității, era șarea pusă pre elu va se-lu face și mai bun, spre a cuminecă pământului șchinteiele electrice, ce l'aru nimeri; perulu pisiceii asisidere desvôlta electricitate resinôsa; era obiectele înalte atragu pré naturalu mai iute fulgerul, în care privintia înse se nu se tréca cu vederea nici aceea, că stejariulu era la celi vechi arborele consacratu lui Joe tunatoriulu.

Intrebarea după aceste e, că de unde are poporul nostru aceste notiuni fizicali științifice, cându nici le-a învetiatu la școlă, nici le-a alesu și culesu din carti? Răspunsu: din tradițiune antică romană etnică, eredită prin moși strămoși din timpurile cele mai departate: le are dela preoții etrusco-latini, cari era renumiți în arta aruspicalului și auguratului, că și în știința interpretării fulgerelor, tempestatei și a altor lucruri fizico-naturali.¹⁾ Acești preoți, că și sacerdotiile altor genți ale vechimei, pré firesce prețindea pentru sine comunicăți cu dieitatea și revelați dela dens'a; eli înse facea multu și dela sine, scrutându cauzele fenomenelor mundane, inventându legile lor, perfecționându din ce în ce știința aflată, prin ce eli bine merită de societatea omenesca; și acéș'a intru atât, cătu poporul le ascriea poterea de a atrage fulgerul din ceriu pre pământ, și de a se departă omenele ștangaci și efectele ștriciôse ale trăsnetului;²⁾ cătu unu Dutens crediù a poté după tôte șemnele și urmele istorice conchide, că acești preoți fusera mai înainte de Riesthley și Franklin descoperitori electricității, magnetismului și alu paratneriului séu paratrasnetului;³⁾ cătu în fine unu altu scriitoriu enunția de-a dreplulu,⁴⁾ că „dêca preoții dieitatilor Ops, Saturnu, Panu, Vest'a, Janu n'aru fi fostu turburați în lucrările lor de bataliele și de politic'a cea turbulenta a Romei, e probabile, că aru fi exercitatu asupra progresului științelor fizice și de obserbatiune una influenția analogă cu aceea, pre carea preoțimea atropomorfișta a Greciei a exerci-

titatu-o asupra artilor plastică și ale imaginațiunei; Etruri'a ar fi fostu liganulu științelor naturali, precumu Greci'a a fostu alu poeziei și sculpturei.“

La aceste datine și credenție din ciclulu anului mai adăugem done trei de prește di, șeptemana și luna. Asia între altele, romanulu modernu că și celi vechiu crede, că nu e bine și norocosu școlându te demaneti'a, a pasî din patu mai antaiu cu pitiorulu celi ștangu.¹⁾ Marti'a că dedicată lui Marte și portăria de numele lui, în urmele carui ja după credenția ștravechimei amblă numai grôdia și fiori, e din dilele cele mai nenorocôse; intr'insa, alesu de cătră séra, femeile și fetele rom. nu cutedia a tôrce de fric'a lui Martiole séu Marti-sér'a. Miercuri și Vineri suntu dile nefavorabili casătoriei,²⁾ favorabile e înse Joia și pre alocure Lunia: Joia, cumu se pare, pentru soci'a lui Joe, Junone, carea că preșiedetoria casatoriilor se și numiá „Pronuba;“ era Lunia pentru amoros'a dieina Lun'a séu Dian'a. Înșasi personificarea dilelor șeptemanei, pre cari romanulu nostru le numeșce „șante, șant'a Vineri“ șcl., e învederatu remașitia dela vechii romani, cari dilele asisidere le dedicase și puseșe sub tutel'a cutaror dieitati.

(Va urma.)

Odorheia șeciuescu în lun'a lui Fauru 1877.

Ceva din cunoscentiele meteorologice.

De multe-ori mi-amu batutu capulu, ôre cumu asiú poté se aducu și pre poporul nostru la ôre care cunoscentie meteorologice, că asia se i se îndelature în multe privintie cunoscenti'a desiarta, și se se face cunoscutu cu regulele basate pre științia în estu respectu.

Venindu-mi a mână opulu de mare înșemnatate alu profesorului germanu A. Bernstein, tradusu și de societatea magiara „Franklin târsulat“ în limb'a magiara, amu cuțetatu se traducu și se adăugu pre cătu numai 'mi va șta în potinția intru unu limbăgiu usioru de preceptu și pentru poporul romanu, capitlulu care tratedia despre amblarea tempului.

De aceea dara dau în mână lectorilor foiei asociațiunei „Transilvani'a“³⁾ câteva eșemple, din care voru poté învetia pre poporul nostru, că asupra amblarei tempului are influenția șinguru numai pușetiunea nôștra terestre față cu șorele, cu marile ce ne încungiura, precumu și mișicarea aerului și de aci a venturilor dela poli cătră ecuatoru și vice-

¹⁾ Cicero de divinit. I. 41: „Etruria de coelo tacta scientissima animadvertit eademque interpretatur, quid quibusque ostenditur monstris atque prodigiis.“

²⁾ Manilius Astron. I. 130: „Eripiunt Jovi fulmen viresque tonandi.“ Cfr. Ovidius Fast. III. 321 s. u.

³⁾ Dutens Origines des decouverts attribués aux modernes. Paris, t. I. pag. 296.

⁴⁾ Charles Magnin Les origines du theatre moderne, I. cap. 3. pag. 227.

¹⁾ Vedi la Propertiu și Catulu.

²⁾ Antoniu Panu Proverbie séu povestea vorbei. Bucuresci 1853, t. II. pag. 148: „După ce nu era teneri, se logodira și Vineri;“ „după ce tôte suntu în ceruri (invertéle), și nunt'a o avem miercuri.“

³⁾ Și dêca 'mi va fi permis, rogu și pre redacțiunile „Familiei“, „Școl'a romană“, „Gazet'a Transilvaniei“ și „Telegrafulu romanu“, că se 'mi reproducă acéșta oștenéla. Trad.

versa dela ecuatoru càtra zonele polari. Deci dara lasu se urmédie:

I. *Amblarea tempului.*

Amblarea tempului din anii de curendu trecuti, ploile cele multe si frigulu celu mare in mediulu verei, ba une-ori ninsorile de prin lun'a lui Iuniu, precumu si caldurile cele mai neasteptate de prin lun'a lui Fauru si Aprilie chiaru din anulu trecutu, voru fi adusu pre multi la idea, cà óre-ce se fia de lumea acésta, pentru-cà cu buna séma natur'a si-a schimbatu cursulu seu firescu.

Odata ne aflamu cu Craciunu tinosu si curgeri de ploile cele mai mari, de alta-data petrecemu Pascile in tempu de érna, si pre la Rosalii abia amu ajunsu a vedé frundia verde.

Calduri, frigu, venturi, ploi si tempestatile cele mai grele li-amu vediutu perendandu-se preste campurile nóstre in modulu celu mai nenaturalu; natur'a asia ti se pare, cà a esitu din ogasiulu seu celu a-deveratu, pentru-cà adese-ori prin lun'a lui Maiu amu amblatu prin néua pana in genuunchi. — Singuru sórele nu si-a perdutu cursulu seu celu a-deveratu. Elu la 9. Maiu cá totu-déun'a resare punctu la 4 óre 16 minute, si apune totu cu acea precisiune la 7 óre 37 minute sér'a, elu asia dara se apropie cu repediune corecta càtra cursulu seu de var'a, dilele suntu mai lungi, noptile mai scurte, dara pre lunga tóte aceste nu este in stare a predomina si otari, cà ce tempu va fi astadi si ce tempu mane; astronomii cei mai iscusiti, carii sciú determina cu precisiune cursulu celu a-deveratu alu sórelui, aru veni in confusiune, déca i-amu intreba, cà ce tempu va fi poi-mane?

Este pecatu neiertatu dela carturari preste totu si in specie dela aceia, carii compunu calendarie — si inca pre sém'a poporului — cà 'si dau aerulu de a prevesti pre unu anu inainte, cà ce tempu va fi in cutare séu in cutare dile ale anului, ploia, seceta, caldura, frigu séu venturi de cele mai viforóse, ori tempulu celu mai liniscitu, pentru-cà e cunoscutu, cà nici ei nu credu in ceea ce scriu, si suntu de acea firma convingere, cà scrierile loru de acésta natura, suntu lucru de claca, cu care insiéla credulitatea poporului.

Cunoscintiele meteorologice e o scientia, si inca o specie fórte inportanta a scientieloru naturali. — Acésta specie a scientieloru naturali e numai la inceputu si anevoaia pote aduce fruptele care le asteptamu. Se póte cà vomu ajunge tempulu, déca nu generatiunea presenta, celu pucinu cele venitóre, candu vomu poté otari amblarea tempului, preste unu punctu anumitu alu pamentului; acumu inse acésta ni este preste potintia. Toti aceia carii voiescu a statori frigulu si caldur'a, secet'a ori tempulu ploiosu, toti carii voiescu a deduce acestu assertu alu loru, din rotatiunea pamentului pre lunga sóre si crangulu seu,

nu vorbescu cu nimicu mai neadeveru cá calindariulu celu de 100 de ani.

Constatamu cà ni este cu potintia a statori amblarea tempului pre vreo câteva dile; in acésta privintia scienti'a cea a-deverata au inaintatu de ajunsu; dara cá se potemu ajungé si acésta, avemu trebuintia de unele pregatiri, care noue inca ne lipsescu, si debe se ni le procuramu, se ni le facemu.

Déca aru fi in totu lungulu si latulu Europei in departare de câte 105 kilometre totu atâtea colóne astronomice redicate; déca tóte aceste aru fi legate intre sine cu unu firu electricu, si la fiesc-care observatoriu astronomicu amu avea câte unu astronomu de calitatea si calibrulu lui Tardini, amblarea tempului din centrulu Europei o amu poté prognostica pre unu tempu scurtu óre-care, la din contra inse nici decumu nu.

Schimbatiunea tempului depende dela calitatea si dimenarea aerului, precumu si dela venturile cele umedóse si dela directiunea acelora, din care parte sufla.

Venturile se producu prin dimenarea aerului care trece preste tieri departate, ici colea intalnindu-se, colo unindu-se, si carii in unele locuri producu frigu, intru altele caldura, ploia, grindina, ghiatia ori néa.

Pre tiermurii maritimi ai stateloru nordu-american se afla o multime de statiuni telegrafice, si dela aceste priimescu navigatorii inscientiarea, buna óra intru o departare dela 350 pana la alte 350 kilometre, cà din acésta ori alta directiune se redica cutare orcanu, cutare viforu, prin urmare cà au a se pregati de aperare, séu a trage in unu óre-care portu, unde potu fi scutiti de ori-si ce periculu. Poterea electrica fiindu mai repede cá ventulu, ei priimescu destulu de timpuriu scirea despre periculu ce le sta inainte, prin urmare se si prepara asia, càtu se póta da peptu cu ori-si care tempestate.

Asia dara si aceste statiuni telegrafice suntu totu atâtea observatorie astronomice, precumu amintiramu mai in susu. Deci déca se voru infintia si in partile nóstre, totu atâtea statiuni telegrafice, precumu amu vediutu cà suntu in statele nord-american, atunci vomu sci mai multu, despre pornirile venturilor, precumu si despre amblarea tempului, pentru-cà scienti'a despre amblarea tempului, care nu este alta de catu meteorogia, se basédia pre regule certe, carii se potu precisa cu tóta punctualitatea, numai càtu temeiturile pre carii se facu aceste precisiuni ori calcule, suntu fórte varii, si prin aceste se incurca si regulele certe.

Deci dara ne vomu adopera, pre càtu numai ni va succede a face liubitiloru lectori cunoscute, atátu precisiunile càtu si variatiunile carii predomina asemena cunoscintie.

II. *Amblarea tempului érn'a si var'a.*

Precumu amu aratatu si mai in susu, amblarea tempului are regulele sale certe; ele suntu simple si

se potu calcula fôrte usioru, dara aceste suntu influintiate si conturbate de mai multe impregiurari, si cu atátu mai multu in tienuturile nôstre, unde nici una-data nu regulele, ci totu-déuna esceptiunea predominata.

Regulele certe despre amblarea tempului depindu dela impregiurările cu carii este legatu pamentulu càtra sóre, si pentru aceea suntu usioru de statoritu, pentru-cà scienti'a astronomică este aceea, care diace pre cele mai tari temeieri, si pre lunga tôte cà orice alta este pre acésta lume mai aprópe de noi decâtu stelele, totusi nimica nu ni este asia de siguru cunoscutu, cá cursulu si departarea loru unele de altele. — Multi ómeni s'aru spaimenta, ba nu aru crede déca li-amu spune, cà cu mai mare precisiune potemu sci, càtu de departe este pamentulu de sóre, decâtu pentru esemplu Abrudulu de Bucuresci.

Se ne facemu dara mai de aprópe cunoscuti cu aceste regule certe.

Pamentulu se întórce totu in 24 óre pre lunga ossi'a sã si intru unu anu intregu pre langa sóre. Ossi'a pamentului stã intru o astufeliu de pusetiune càtra cursulu pamentului, càtu sórele luminédia in decursu de 6 lune una parte, éra in decursu de alte 6 lune ceealalta parte a pamentului. De aci urmédia, cà la polulu nordicu séu septentrionale este in decursu de 6 luni ziua, si in alte 6 luni nópte, si totu asia si la polulu sudicu séu meridionale. Pre centrulu pamentului si in apropierea ecuatorului diu'a e totu-déuna de 12 óre si nóptea asemenea de 12 óre, pre candu in tienuturile mai departate dela ecuatoru si intre asia numitele cercuri polare articu si antarticu, diu'a si nóptea cresce si descesce.

Noi locuindu pre diumatatea nordica a pamentului dela ecuatoru, atunci candu la polulu nordicu diu'a este de 6 luni, la noi dilele inca suntu mai lungi, éra noptile mai scurte cà in ceealalta diumatate parte a pamentului dela polulu meridionale, pentru-cà acolo se intempla chiaru din contra, noptile suntu mai lungi si dilele mai scurte; éra candu vine tempulu, de la polulu nordicu intra nóptea cea de 6 luni, atunci la polulu sudicu se incepe diu'a cea de 6 luni, si la noi devinu dilele mai scurte si noptile mai lungi.

Lungimea dileloru séu a noptiloru la noi produce totu-déun'a tempulu de vara si de érna, pentru-cà cu lumin'a sórelui se inmultiesce si caldur'a. De aci urmédia, cà in dilele cele lungi, pre la noi se ivesce si caldur'a cea mai mare, de óre-ce sórele incaldiesce emisfer'a pamentului rotata càtra sóre. In dilele cele scurte, tempulu este friguros, pentru-cà lipsesce lumin'a sórelui cea incalditóre. Asia dara, pre candu in diumatatea nordica a pamentului este vara, atunci in ceealalta diumatate sudica este érna, si din contra, pre candu diumatatea sudica se afla in caldur'a cea mai mare, noi tremuramu in frigulu celu mai crancenu.

Pre candu la noi pre la Craciunu, adeca in 25.

Dec. nen'a tôte le acopere, pre candu noi ne traagemu la caminulu incalditu, cá se ne desmortimu membrii cei petransi de frigu, óre vine-ne amente a cugeta si la locuitorii din Australi'a, cá se scimn cumu se afla si ei acolo?

Omulu nepriceputu s'ar mirá fôrte, déca ar priimi vreun'a epistola dela vreunu cutare amicu din Australi'a si acela i-ar spune, cà pré acolo in lun'a lui Decembre locuitorii cauta umbrele cele mai dese, cà se se ascunda de arsiti'a sórelui.

De aci dara nesciutoriulu póte invetiá, cà Australi'a se afla pre diumatatea sudica a emisterei pamentesci, éra noi locuimu in partea nordica, cà prin urmare acolo atunci este var'a cea mai caldurósa, candu la noi predomnesce érn'a cea mai aspra.

Dara nici de aceea nu trebue se se mire, déca i va veni la cunoscientia, cà in Australi'a in lun'a lui Augustu au ninsu si cà poporul de acolo, pre candu noi ne preambulamu in órele de séra cu cea mai mare placere, se aduna pre langa caminulu incalditu, petrecundu dinpreuna cu famili'a sa in casa incaldita la lamp'a aprinsa.

Dara nu numai dela lungimea dilei si dela scurtimea nóptei depende esceptiunea dintre tempulu de vara si de érna, ci si dela acea impregiurare, cà var'a stau si lucescu radiele sórelui perpendicularie asupra pamentului, prin urmare 'lu potu incaldi in mai mare mesura cá érn'a, candu acele cadu asupra pamentului in directiune diagonala, din care cauza ele nu potu incaldi pamentulu cu asemenea potere.

De aci dara vedemu, cà ce influentia essentiala are sórele asupra amblarei tempului.

(Va urma.)

Nr. 86—1877.

Procesu verbale

luatu in siedinti'a ordinaria a comitetului asoc. trans., tienuta la 3. Aprilie c. n. 1877 sub presidiulu dlui Iacobi Bolog'a, fiindu de facia domnii membrii P. Dunc'a, I. Hanni'a, I. V. Rusu, Const. Stezariu si Vis. Romanu.

§ 23. D. cassariu presentéza conspectulu despre perceptiunile si erogatiunile asociatiunei, pre tempulu dela siedinti'a comitetului din 27. Dec. 1876 pana la siedinti'a presenta. Din amentitulu conspectu resulta, cumu-cà in restempulu numitu s'au incassatu la fondulu asociatiunei 3454 fl. 69 cr. si s'au erogatu mai alesu pre stipendia 1252 fl. 83 cr. (Nr. 84, 1877.)

Spre scientia.

§ 24. Totu du. cassariu presentéza conspectulu despre starea fondului academiei pre tempulu acestei siedintie. Din acelu conspectu se vede, cumu-cà fondulu academiei are in proprietatea sa 14,369 fl. 69 cr. (Nr. 85, 1877.)

Spre scientia.

§ 25. In necsu cu conspectulu cassei de sub § 23 se raportéza in specialu despre banii incursi la

asociat. pre tempulu dela siedinti'a comitetului din 30. Ian. a. c. pana la siedinti'a presente, si anume:

a) cá procente obvenitória cu 1. Fauru a. c. dupa actiunile bancei gen: Transilvani'a au incursu 111 fl. 35 cr. (Nr. 45, 1877);

b) cá tacse de membrii ord. au incursu 120 fl. (Nr. prot. 33, 35, 40, 47, 48, 49, 63, 76 si 81, 1877);

c) pentru diplome 3 fl. (Nr. 48, 1877);

d) cá prenumeratiuni la Transilvani'a pre 1877 au incursu 68 fl. (Nr. prot. 34, 35, 39, 40, 49, 58, 59, 68, 76, 1877);

e) pentru mosi'a Galliana venduta au incursu 1600 fl. (Nr. prot. 66, 1877.)

Se iea spre scientia.

§ 26. Dn. capitanu Const. Stezariu raportéza in caus'a computului substernutu din partea comitetului arangiatoriu, pentru primirea membrilor asociati. la adunarea gen. tienuta in Sibiu la 10—12. Aug. 1876.

D. referente arata, cá dupa computulu basatu pre documente, perceptiunile au fostu de 910 fl. 53 cr., ér' erogatele de 868 fl. 24 cr., prin urmare a resultatu venitu curatu de 42 fl. 25 cr., carele s'au transpusu la cass'a asociatiunei.

Deci dupa-ce amentitul computu alu comitetului arangiatoriu s'au aflatu consunatoriu si esactu in tóte positiunile, referentele propune, a se aprobá si a dá respectivulu absolutoriu rationantiloru. (Nr. 70, 1877.)

Propunerea se primesce in totu coprinsulu.

§ 27. Dn. protop. I. V. Rusu, dupa-ce arata, cá prin staruinti'a dlui advocatu Georgiu Filep, cumu si prin zelós'a conclucrare a dlui canonicu Vas. Popu, s'au esoperatu venderea mosiei Galliane cu unu pretiu avantajos pentru asociatiune, propune, cá amentitiloru domni se li se esprime recunoscintia in scrisu, pentru zelosele servitii prestate cu asta ocaziune in interesulu scopuriloru culturali ale asociati. (Nr. 66, 1877) a se vedé si § 25 lit. e),

Propunerea se primesce cu acelu adausu, cá secretariatulu eruandu spesele, ce le-au avutu asociati. cu realisarea legatului Gallianu, se presenteze la prosim'a siedintia unu proiectu despre modalitatea punerei in lucrare a fundatiunei Galliane, basatu pre literile fundationali respective.

§ 28. Secret. raportéza, cumu-cá pre bas'a nouelor date procurate din partea biroului asociati. s'au facutu de nou pasi la locurile competente, pentru aprobarea alegerei dlui Emilu Picot cá membru onorariu alu asociatiunei. (Nr. 33, 67, 1877.)

Se iea spre scientia cu aprobare.

§ 29. Se presentéza script'a comitelui supremu Fr. Wächter din 3. Martiu a. c. Nr. prot. 142, prin carea se notifica, cumu-cá ministeriulu reg. ung. de interne prin emisulu din 27. Fauru a. c. Nr. 7626 a aprobatu alegerea dlui dr. Nicolau Mandrea membru la inalt'a curte de casatie in Bucuresci in calitatea de membru fundatore alu asociati. Totu-odata

secretariulu raportéza, cá din partea presidiului s'au si tramis amentitul domnu membru fundatore respectiv'a diploma. (Nr. 56, 1877.)

Se iea spre scientia.

§ 30. Se presentéza script'a dlui secret. I., G. Baritiu de pres. 4. Martiu a. c., prin carea numitul domnu, in urm'a recercarei pres. din 14. Febr. Nr. 42 se declara, cumu-cá primesce asupra-si insarcinarea de a elaborá unu proiectu de regulamentu pentru infiintierea sectiuniloru scientifice.

Se iea spre placuta scientia.

§ 31. Se presentéza testimoniale scol. pre sem. I. an. scol. 187⁶/₇ dela urmatorii stipendiati ai asociati. si anume:

a) dela Vasilie Stinghe, scolariu in a III. classe la scól'a comerciale romana, carele a doveditu classe de progresu „fórte bunu;“

b) dela Aureliu Bunea, scolariu in a III. classe la scól'a reale romana din Brasiovu, carele a doveditu classe de progresu „fórte bunu;“

c) a lui Emiliu Viciu, scolariu in a III. classe la gimnasiulu din Muresiu-Osiorheiu, carele a doveditu classe de progresu „precelente.“ (Nr. 60 si 82 1877.)

Se iau spre scientia.

§ 32. Secretariulu pre bas'a informatiuniloru primite dela locuri competente arata, cá in despartimentulu cerc. alu Gherlei (XIII), inca in 1875 s'au fostu realesu subcomit. si de atunci nu se scie despre activitatea aceluia, fiindu-cá nu s'au substernutu inéóce procesele verbali resp.; deci avendu in vedere § 16 din regulamentu, propune a se cere in acestu obiectu desluciri dela resp. directoriu alu despartimentului. (Nr. 61, 1877.) (A se conferi si procesulu verbale de sub Nr. 52 § 22.)

Propunerea se primesce.

§ 33. Stipendiulu asociati. Ioanu Moga, elevu la scól'a de agricultura in Mediasiu, isi tramite testimoniulu scol. de pre sem. I. an. scol., 187⁶/₇, si cere a-i se conferi inca unu altu stipendiu vacantu, destinatu pentru elevii de agricultura. (Nr. 62, 1877.)

Producerea testimoniului scol. din carele se vede, cá numitul stipendiatu a doveditu din studiale resp. progresu parte bunu parte indestulitoriu, se iea spre scientia, ér' in cátu pentru cererea'i relativa la conferirea unui altu stipendiu, se i se resolve, cumu-cá dupa ce adunarea gener. a fipsatu cuantulu de stipendiu destinatu pentru câte unu elevu de agricultura, comitetulu nu se afla in positiunea de a-i poté conferi si alu doilea stipendiu.

§ 34. Dn. directoriu alu despart. cerc. alu Reghinului sasescu (XVII), I. P. Maioru prin scripta din 10. Martiu a. c., cere a se rogá ordinariatele romane, ca se provóce prin cercularie pre preotimea subalterna, cá se concluce in interesulu incassarei tacselor restante dela membrii ordinari ai asociatiunei. (Nr. 65, 1877.)

Din caus'a oportunitátei, se amana pertractarea

meritoria a acestei cestiuni pana la alte timpuri si impregiurari mai favorit6rie.

§ 35. Secretariat. arata, ca pre cale presidiale s'au cerutu respunsu la script'a comitetului din 10. Oct. 1876 Nr. 328 adresata vener. consistoriu mitrop. din Blasiu, in caus'a aflarei si indigitarei midiul6celoru recerute pentru infiintiarea unei sc6le de fetitie in Campeni, c6 astfeliu se se p6ta raport6 in astu obiectu la prosim'a adunare gen. amesuratu conclusiunei adunarei gen. trecute de sub Nr. prot. XLIII. (Nr. 71, 1877.)

Se iea spre scientia.

§ 36. Secreteriat. aduce lu cunoscientia, cumu-c6a presidiulu in conformitate cu conclusiunile adunarilor gen. din 1875, 1876 s'au aflatu indemnatu a recerc6 de nou pre directiunile desp. cerc. si pre colectori, c6 se raporteze in caus'a proyocariloru emise sub datulu 1. Dec. 1876 Nr. 384 pentru solvirea tacselor restante. (Nr. 72, 1877.)

Spre scientia.

§ 37. Directiunea despart. cerc. alu Blasiului (XX.), asterne procesulu verbale alu adunarei gen. cerc., tienuta la ¹³/₂₅ Fauru a. c. Din amentitulu procesu verbale intre altele resulta urmat6riile lucrari:

1. S'au alesu subcomitetulu despart. pre trieniulu urmatoriu, in pers6nele domniloru Const. Papfalvi directore, Ioane Antonelli, Alimpiu Blasianu, dr. Ioane Ratiu, St6fanu Popu, Elia Chirila si Ludovicu Ciato, membrii ai subcomitetului p. 5, 6 si 7.

2. S'au luatü dispositiuni cu privire la tienerea de disertatiuni, dar mai alesu cu privire la apoteos'a, ce ar fi de a se tien6 cu ocasiunea viitoriei adunarei gen. in Blasiu in memori'a fericitului mitrop. Siulatiu p. 10. (Nr. prot. ag. 73, 1877.)

Se iau spre scientia si subcomitetulu in pers6nele indigitate sub 1, se aproba:

§ 38. Dn. advocatu in Tasnadu, Georgie Filep sub datulu 14. Martiu a. c. raport6za in caus'a legatului lui Ioanu Kontz, si cere indrumari cu privire la ulterior'a sa procedere facia cu legatulu amentitü. (Nr. 74, 1877.)

Se decide a se rescrie numitului advocatu, ca in procederea sa facia cu realisarea pretensiuniloru asoc. basate pre dispositiuni testamentarie, se fia cu distincta considerare la legile in vig6re.

§ 39. Directiunea despart. cerc. alu Clasiului (X.) asterne procesulu verbale alu siedintiei subcomitetului din 25. Febr. a. c.

Din amentitulu procesu verbale, combinatu cu relatiunea directiunei din 15. Martiu a. c. resulta intre altele urmat6riale:

1. S'au luatü dispositiuni pentru impartirea proyocariloru emise din partea comitetului centrale, pentru incassarea tacselor restante p. 3.

2. Se dau deslucirile cerute prin script'a comitetului centrale din 14. Nov. 1876 Nr. 362 in caus'a fundatiunei parochului din Grindu, Nicolau Tamasiu. Din relatiunea directiunei se vede, cumu-c6a numitulu

domnu a depusu la despartimentulu resp. o suma de 1000 fl. destinata ca fundatiune pentru studenti romani miseri fara destingere de confesiune, obligandu-se acelasu totu-odata a mai adauge la acea suma in restimpu de 2 ani inca 1000 fl. si mai tardiu d6ra si mai multu. Pentru elaborarea literiloru fundationali resp. s'au emisü si un'a comisiune p. 4.

3. Se substerne computulu cassei despart. pre an. 187⁵/₆. (Nr. prot. 75, 1877.)

Lucrarile subcomitetului de sub p. 1, 2, 3, se iau spre scientia cu aceea observare, c6 se se atraga atentiunea subcomitet. asupra acelei impregiurari, ca d6ra in interesulu asecurarei fundatiunei amentite sub p. 2 ar fi mai consultu, ca administrarea si manipularea aceleia se se concreda comit. centrale alu asociatiunei.

§ 40. Directiunea politiei din Gratiu, cu privire la script'a comit. din 24. Fauru a. c. Nr. 52 rescrie, cumu-c6a nu se afla in positiune de a pot6 comunic6 sentinti'a si actele relative la desfiintiarea societatei romane de lectura „Sentinell'a romana;“ comunica inse unu protocolu in copia despre averea numitei societati, carea const6 din 8 fl. 78 cr. si unu pacu de diuarie romane (Nr. 78, 1877.)

Script'a amentitei directiuni se iea spre scientia cu aceea, c6 se se faca pasi pentru primirea baniloru si a diarielorü respective.

§ 41. Se iau la pertractare lucrarile coprinse in procesele verbali ale siedintieloru subcomitetului din despart. cerc. alu Sibiului ddto. 26. Dec. 1876, 17. Fauru si 10. Martiu 1877. Din amentitele procese verbali se constata intre alte afaceri curente urmat6riile lucrari mai insemnate:

1. Se iau dispositiuni pentru infiintiarea agenturiloru comunali, cumu si pentru impartirea proyocariloru emise de c6tra comit. centrale pentru incassarea tacselor restante dela membrii ord. ai asociat. p. 26, 27, 31.

2. Se cere dela comitetulu centrale comunicarea unui conspectu despre membrii noii intrati la asoc. cu finea fia-carui anu, p. 28.

3. Se iea scientia despre primirea de 160 fl. ce s'au asemnatu din partea comit. centrale spre scopurile culturale ale despartimentului si anume pentru tienerea de prelegeri practice din ramurile agriculturiei, se d6 cetire proiectului elaboratu spre acelu scopu, carele se substerne spre aprobare comitetului centrale; totu-odata se alegu si barbati de specialitate, insarcinati cu tienerea prelegeriloru amentite, p. 33, 35, 36, 37 si 41. (Nr. prot. 77 si 80, 1877.)

Lucrarile de sub p. 1, 2, 3 se iau spre placuta scientia, proiectulu elaboratu in caus'a tienerei prelegeriloru practice din ramurile agriculturiei, se aproba iu totu cuprensulu, cu acelu adansu, c6 se se atraga atentiunea resp. subcomitetu asupra strinsei observari a §-lui 3 din statute, cumu si se se c6ra desluciri cu privire la p. 25 si 33 din procesele verbali, unde

in privinti'a sumei primite dela asociatiune, este contradicere, resp. eróre.

§ 42. Directiunea despart. cerc. alu Siemleului (XI.) arata, cà din caus'a recoltei slabe din an. tr., nu se potn incassá tacele restante, speréza impregiurari mai favoritórie si promite totu succursulu possible. In fine, dupa ce unii membrii ai subcomit. s'au stramutatu cu locuinti'a din Simleu, indigitéza necesitatea reintregirei aceluia. (Nr. 80, 1877.)

Se iea spre scientia cu aceea, cá se se recerce directiunea, a luá dupa potentia dispositiunile necesarie pentru reintregirea subcomitetului.

§ 43. Se presentéza urmatoriale carti daruite pre sém'a bibliotecei asociat. si anume:

1. Archiv des Vereins für siebenbürgische Landeskunde. Tom. XIII. bros. 3. Edit. Sibiu. 1877.

2. Századok a magy. történelmi társulat Közölyne, bros. 3. Edit. Budapest'a 1877.

3. Raportu gener. despre activitatea societatiéi „Petru Maioru.“ Budapest'a 1877.

Cartile donate se primescu pre langa expresiunea recunoscintei protocolarie si se predau dlui bibliotecariu spre a se interí in registrulu bibliotecei asociatiunei.

Verificarea acestui procesu verbale se concrede dloru membrii Dunc'a, Hanni'a si Romanu.

Sibiu, datulu de susu.

Iacobu Bolog'a pentru secret.
presedinte. Ioane V. Rusu.

S'au cetitu si verificatu. Sibiu 5. Aprilie 1877.

P. Dunc'a mp. V. Romanu mp. I. Hanni'a mp.

Ad Nr. 86 - 1877.

Publicarea baniloru incursi

la fondulu asociat. trans. dela siedinti'a comit. din 24. Fauru pana la siedinti'a aceluia din 3. Aprilie 1877.

Dela dn. parochu si v. protopopu in Borsi'a, Alesandru Lemény tacsá restante de membru ord. pre a. 187⁰/₁. 187¹/₂ si 187²/₃ 15 fl.

Dela dn. protopopu rom. gr. cat. in Mediasiu, Ioane Popescu, tacsá restante de m. ord. pre 187²/₃ si 187³/₄ 10 fl.

Dela dn. profes. in Sibiu, Ioanu Candrea tacsá de m. ord. pre 187⁵/₆ 5 fl.

Sibiu 3. Aprilie 1877.

Dela secret. asoc. trans.

Unu tesauru de poesia romanésca.

Cine nu cunósce poesile publicate ale reposatului Ioanu Baracu? Cine n'a cetitu „Arghiru si prea-frumós'a Elena“ si alte asemeui poeme poporali? Ei bine, Ioanu Baracu inca nici pre diumetate n'a petrunsu in publicitate. La Rever. domnu protopopu I. alu Brasiovului, Iosifu Baracu, fiulu celebrului poetu po-

poralu, se mai afla inca unu tencu de manuscripte nepublicate de ale parintelui seu. Domnulu protopopu a avutu amabilitatea de a concrede acele manuscripte domnului I. Al. Lapedatu, ca se le copieze cu litere latine si se faca unu studiu criticu despre densele. Ar fi pecatu, cá unu astu-felu de tesauru de poesia se nu ajunga càtu mai eurendu in manile publicului cetitoriu. De alta data vomu publicá o lista detaliata a tuturor scrieriloru remase dela Ioanu Baracu, alu carui nume va ilustrá pre viitoriu un'a din paginile cele mai frumóse ale istoriei literaturéi romane.

BIBLIOGRAFIA.

A esitu de sub tipariu:

Gramatic'a limbei romane. Part. II. sintactica de T. Cipariu. Premiata de Societatea academica romana. — Despre limb'a romana. Supplementu la sintactica, de T. Cipariu. — Sintactic'a se vende cu 2 fl., éra suplementulu cu 40 cr. v. a. Ambe se afla de vendiare: In Blasiu: la prof. I. M. Moldovanu, càtra care au se se adresese dnii librari, ce voiescu a luá in comisiune. In Brasiovu la librari'a Frank & Dressnandt. In Sibiu la librari'a Iulius Spreer. In Clusiu la librari'a Ioanu Stein.

Déca s'a simtitu la clerulu gr. catholicu romanescu lipsa ardiétoria de vre-o carte científica de specialitate, bine-scrisa, apoi aceea pe langa istori'a eclesiastica, era dreptulu canonicu. Unulu din cei mai laboriosi barbati eruditi, de care Blasiulu nici-odata nu a fostu lipsitu intr'un seculu intregu, publicá:

Institutiunile dreptului bisericescu, (eclesiasticu) cu respectu la disciplin'a vigente in provinci'a metropolitana greco-catholica de Alb'a-Iuli'a-Fagarasiu. Pentru alumnii de teologia si usulu clerului. De dr. Ioane Ratiu, profesoru de dreptulu si istori'a besericésca in seminariulu archidiecesanu din Blasiu, si de religiune in gimnasiulu superioru din locu, asesoru la s. scaunu metropolitanu, si la tribunalulu matrimoniale de II. instantia pentru archidiecesa, membru in comisiunea scolastica archidiecesana, membru ordinariu la asociatiunea transilvana pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, fiscu consistoriale si presbiteru in archidieces'a greco-catholica de Alb'a-Iuli'a-Fagarasiu. Cu aprobarea veneratului ordinariatu metropolitanu. Blasiu 1877. Cu tipariulu seminariului archidiecesanu. Volumu 8-vo mare pag. 767. In fruntea opului sta una dedicatiune catra escel. sa archiepiscopu Ioanu Vancea si prefectiunea.

Acestu auctoru eruditu a mai publicatu si alte opuri, dara loculu antaiu ilu tiene acesta de acuma. (Pretiulu 4 fl.)

(Va urma.)